

זמני כניסת ויציאת השבת
ע"פ לוח עתים לבינה

בני ברק	ירושלים	נתיבות	הדלקת נרות
17:37	17:23	17:32	17:32
18:35	18:34	18:36	צאת השבת
19:11	19:09	19:13	רבינו תם

פנינה לנשמה

י"א בחשוון הילולת רחל אמנו ע"ה

על רחל אמנו נאמר, וְרַחֵל הָיְתָה יַפְתָּ-תָּאֵר וַיַּפֵּת מְרָאָה (בראשית כט, יז). הכתוב משווה בין רחל ללאה שהיו תאומות זהות (סדר עולם רבה פרק ב) וכל ההבדל ביניהן היה שעניי לאה רכות וְעֵינָי לְאָה רַפּוֹת וְרַחֵל הָיְתָה יַפְתָּ-תָּאֵר וַיַּפֵּת מְרָאָה. פירש"י: "שהיתה (לאה) סבורה לעלות בגורלו של עשו ובכתה שהיו הכל אומרים, שני בנים לרבקה ושתי בנות ללבן הגדולה לגדול והקטנה לקטן". ובמעם לועז נכתב: "שהיתה בוכה הרבה והיתה מבקשת רחמים מלפני הקב"ה שלא תיפול בידו של עשו הרשע, עד שנשרו ריסי עיניה, ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה כי הסימן שהיה לבריות להכירה היה יפיה", ואומרת הגמרא (בבא בתרא קכ"ג.ג): "ראויה היתה בכורה לצאת מרחל דכתיב (בראשית לז ב) אֵלֶּה תֵּלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף, אלא שקדמתה לאה ברחמים, ומתוך צניעות שהיתה בה ברחל החזירה הקב"ה לה". וכן כתוב (מגילה יג): "בשכר צניעות שהיתה בה ברחל זכתה ויצא ממנה שאול".

צניעותה של רחל לא התבטאה רק בלבוש צנוע, גם לא רק בהצנעתה כל כבודה באהל פנימה, אלא הרבה מעבר לכל זה. צניעותה של רחל בלתי נתפסת בהשגותינו. צניעות שיש בה ענוה וגמילות חסד, עד כדי ביטול האנוכיות באופן גמור. הצנעה מוחלטת שנובעת ממידת צניעות פנימית בלתי מעוררת. לא בְּכָדִי, העלו על נס חז"ל דוקא את מדת צניעותה, שבה נשתבחה ביותר. משחלפו שבעת השנים בהן עבד יעקב בבית לבן בכדי להינשא לה, ידעה רחל שעתיד אביה להחליפה בלאה, ובכדי לא להכלימה, מסרה לה בעצמה את הסימנים שנקבעו בינה לבין יעקב, שהיו אמורים למנוע את הרמאות. ומשלא ידעה שעתידה גם היא להינתן ליעקב בהמשך, במעשה זה ויתרה למעשה על מה שציפתה לו במשך שבע שנים תמימות, להיות אשה ואם יחידה לבית יעקב, לטובת אחותה. לא זו בלבד, אלא שגם המשיכה ושמרה סוד זה במשך כל השנים. ולאחר שנים, כשללאה כבר היו ארבעה בנים, ולשפחתה זלפה עוד שניים, כשבקשה רחל, שהשתוקקה אף היא לבנים, את הדודאים, טענה כלפיה לאה: (בראשית ל, טו) "הֲמַעַט קָחְתָּךְ אֶת אִישִׁי וְלָקַחְתָּ גַם אֶת דִּוְדָאִי בְּנִי?". ורחל בצניעותה המופלגת שלא יודעת גבולות, גם כאן הוסיפה בשתיקתה. וזו היא מידת צניעות כמעט על אנושית לפי דפוסי החשיבה המוכרים לנו.

וביאור הדברים במונחים של ימינו - הצניעות בדרגה הנמוכה שלה יחסית הינה יציאה לרחוב בכגדים שמצניעים את הגוף. בדרגה הגבוהה יותר כל כבודה בת מלך פנימה, הימנעות ככל שניתן מלצאת החוצה. ובדרגה הגבוהה ביותר הינה הצנעתה כליל, אי החשבת עצמה או מאווייה וביטולם. זו היתה דרגתה הנעלה של רחל אמנו. (תבורך מנשים)

פינת ההלכה

כשבת ישראל יוצאת לרחוב היא צריכה להזהר מאוד שלא תגרום שגברים יסתכלו עלי, או יחשבו ממנה, כדי שלא תעבור על הלאו של "ולפני עור לא תתן מכשול", ולכן תשתדל ללכת ברחוב שקט וצודדי, שאינו הומה אדם, ולהשתדל לא להלך ברחוב הראשי עד כמה שאפשר. ותזהר גם לא ללכת ברחובות צדדיים וחשוכים ביותר מחשש סכנה.

אין זה צנוע להתאסף יחד קבוצה של נשים ולעבור יחד ברחוב, או לעמוד יחד במקום מעבר גברים, ומצוי מאוד ענין זה בחצר או בפרוודור – מקום הכניסה – שלפני אולם השמחות. גם צריכים מאוד להשתדל לא למלא את כל רוחב הרחוב, שזה נוגד מאוד את גדרי הצניעות, וחוסר דרך ארץ משוע.

יש להזהר מאוד מלדבר בקול בנוכחות גברים, כמו שאומרים חז"ל: "דרך בנות ישראל, לא קולניות" (תנחומא נשא ב).

חשבת פעם איזה הידור עדיף יותר?!

רכים אוהבים להדר בחימום המאכלים בשבת, היתר מכירה כשמיטה, כשרויות מסוימות ועוד, רק כדאי להזכירם מה שרגיל היה לומר הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל: "הידור אחד בצניעות שווה יותר ממאה הידורים בכל התורה כולה". וכפי שאומר המהר"ל: "עיקר שבת האישית ומעלתה העליונה היא הצניעות". (לחות את)

סיפור לשבת

השפעתה של מילה טובה לזולת

התחלתי להרהר: ה'אדוק' הזה עם הזקן והפאות אמר לי, שגם אני חשוב לפני בורא עולם, וכי בורא עולם משתוקק לשמוע את תפילתי, ויש לתפילתי כח לפעול בשמים. אלו לא היו אמירות סתם כדי לרצות אותי, עובדה שהוא הסכים, שאני אהיה חלק מהמנין שלו ביום השנה של אביו."

"כששבתי לביתי" – המשיך האברך – "ספרתי לאשתי על החוויה שעברתי. אמרתי לה שבעקבות זאת אני מקבל מבט חדש על החרדים ועל הדת. באותו יום נזרע הגרעין הראשון. לאט לאט התחלנו לשנות את ארחות חיינו – התחלנו לשמור שבת, הכשרנו את המטבח, והשתתפתי בשיעורי תורה. בשלב הבא העברנו את ילדנו למוסדות לימוד חרדים."

"ארבע עשרה שנה חלפו מאז, וכיום אני שוקד על התורה, וברוך ה' זכינו שבינתנו הפך להיות בית של תורה על טהרת הקודש", סיים האברך את סיפורו המדהים.

הסיפור הזה לא נודע במשפחתנו. אחי זצ"ל היה אדם צנוע שבצנועים, ולא דבר מילה בשבח עצמו, על אף שהיה גדול בתורה ומתמיד עצום. באותו יום שבו פגש את האברך, שב אחי לביתו, ופרץ בככי של התרגשות. זוגתו שאלה לפרש בכייתו, והוא ספר לה על המפגש המרגש שלו עם האברך בחנות בשכונת גאולה, ואת כל הסיפור הנפלא שמאחוריו. "זכיתיי", אמר אחי, "שהקב"ה שלם את שכרי על כך שכבדתי יהודי, ועודדתי אותו שתפילתו חשובה בשמים, וע"י כך נגרם המהפך הגדול בחיי. איזו זכות גדולה יש לי!", אמר בהתרגשות.

אחי הסתלק לבית עולמו כשנה לאחר אותו מפגש. את הסיפור ספרה זוגתו של אחי במהלך ימי השבעה. (כבודם של ישראל)

הגישו לו כיפה וסידור, פתחו לו את הסידור בתפילת מנחה – והתפילה החלה.

הבחור התפלל מתוך הסידור במבוכה, והמתין בסבלנות עד שכל המתפללים יסיימו את תפילתם. לאחר מכן המשיך לעמוד על מקומו במשך כל זמן חזרת הש"ץ. בתום התפילה נגש אליו אחי, לחץ את ידו בחום, הודה לו בלכביות על הטובה הגדולה שעשה לו, והם נפרדו לשלום. חלפו ארבע עשרה שנה. יום אחד נכנס אחי לחנות במרכז גאולה בירושלים עיר הקודש, וראה לפניו אברך עבדקן בעל פאות מסולסלות עבותות, ולצידו כמה בנים ובנות לבושים בצניעות על טהרת הקודש. אחי חפש איזה מוצר בחנות,

בדמיונו הפרוע ביותר הוא לא היה מצליח לקשר בין אותו בחור מגודל שיצר לבין האברך העבדקן שניצב מולו

כשלפתע פנה אליו האברך ושאל אותו: "אמור נא לי, האם אתה מכיר אותי?"

אחי הביט עליו ונסה לזהות אותו, אך לשוא: "מצטער, איני מזהה".

שאל האברך: "האם כבודו גר פעם בבאר שבע?"

כשאחי השיב בחיוב, שאל אותו האברך: "אתה זוכר שפעם חפשת עשירי למנין ביום השנה של אביך, ומצאת ברחוב איזה בחור מגודל שיער שהסכים להצטרף למנין?" "כן", אמר אחי, "אתה מזכיר לי נשכחות".

"ובכן, אני הוא הבחור ההוא..." נשמתו של אחי כמעט פרכה. בדמיונו הפרוע ביותר הוא לא היה מצליח לקשר בין אותו בחור מגודל שיער לבין האברך העבדקן שניצב מולו.

"דע לך שיש לך חלק גדול במה שעבר עלי מאז. כשיצאתי מבית הכנסת

מספר הגה"צ רבי אהרון טויסיג שליט"א, אחי, רבי יעקב זצ"ל, התגורר שנים רבות בבאר שבע. באחת השנים, ביום היארצייט של אבי מורי זצ"ל, הוא בא לבית הכנסת כדי לעבור לפני התיבה בתפילת מנחה. באותה שעה היו בבית הכנסת רק תשעה אנשים.

הזמן דחק, ובלית ברירה יצא אחי החוצה לחפש עשירי למנין, אך ברחוב לא נראתה נפש חיה. עבר שם בחור חילוני, שערו מגודל, ולבושו רחובי. אחי התלבט אם יכול הוא לצרפו למנין, ולבסוף החליט שכן, הרי גם החלבנה שריחה רע נכללת בין סממני הקטורת...

אחי נגש אליו ובקש ממנו להשלים מנין, אך הוא לא הבין על מה הוא מדבר... אחי הסביר לו בנועם, שכדי להתפלל בצבור צריכים עשרה אנשים, אך בבית הכנסת יש כעת רק תשעה, ואם יבוא להתפלל איתם – יהיה להם מנין של עשרה. ואז באה התשובה: "מצטער, אינני מעוניין..."

אחי לא התיאש, הוא נסה לפרוט לו על נימי הרגש: "היום חל יום השנה לפטירת אבי, התפילה והקדיש הם לעילוי נשמתו. אם תצטרף אלינו למנין, בזכותך תהיה לו נחת רוח בשמים".

הבחור התרכך. הוא הבין את שפת הלב. ובכל זאת הסס: "אבל אני לא יודע להתפלל".

אחי הרגיע אותו: "זה בסדר. אני אתן לך סידור, אראה לך את הקטעים של התפילה".

אך ההוא בשלו: "וכי אני ראוי להתפלל? הרי אני לא אדם דתי..."

אמר לו אחי: "לכל יהודי יש נשמה גבוהה. הקב"ה משתוקק לתפילות שלנו, של כל אחד ואחד מאתנו. כל תפילה של כל יהודי חשובה מאוד בשמים".

הבחור שמע את הדברים, ועיניו נצצו מהתרגשות, הוא היה על סף דמעות. הוא נכנס בהיסוס לבית הכנסת,

הקב"ה העניק לנו כלי אדיר – פה, שבאמצעותו נוכל לגמול חסד בלי סוף ולהיטיב לעולם כולו,

כל זאת אילו רק נשכיל להשתמש בו באופן הנכון. (אדרבה)

התביעה על נח – שהיה לו להתפלל!

מצינו בחז"ל (זהר בראשית סז ע"ב) שתבעו את נח על המבול, כמו שנאמר: "כי מי נח זאת לי" (ישעיה נד, ט) – שנקרא המבול על שמו "מי נח".

ולכאורה בני דורו, שחטאו בגזל ובעריות, הם האשמים בגזר הדין של הכליה, ומדוע נתבע נח – שהיה צדיק בדורו – על מעשיהם?

ומבואר, שכיון שהיה צדיק תמים, היה לו להתפלל ולבקש רחמים על דורו, ומשלא בקש נקרא המבול על שמו.

ביאור הדבר: לאחר המבול, כשיצא נח מהתיבה וראה את החורבן, התעורר בבכיה, והקריב קרבנות להשם יתברך, ומחמת ריח הניחוח של קרבנות נח, נשבע הקב"ה שלא יביא עוד מבול לשחת הארץ. ועל זה נתבע נח: 'הנה, כאשר התעוררת לתפילה ולהתרצות, ידעת להקריב קרבנות לנחת רוח להשם יתברך, ובכוחך להשפיע שישבע השי"ת שלא יהיה עוד מבול, אם כן מדוע לא התעלית לדרגה זו קודם המבול?

מדוע לא בקשת רחמים בדמעות שלישי קודם גזר הדין, והיית יכול לבטלו?

ומצינו בדברי רש"י, והוא מחז"ל, שנח מקטני אמנה היה, ולכן לא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים. ולכאורה משמע שנח לא האמין שיבוא המבול. וצריך ביאור, שהרי במשך מאה ועשרים שנה בנה נח את התיבה במסירות נפש עצומה נגד כל בני דורו שבקשו להרגו. כיצד ניתן, אפוא, לומר שהוא לא האמין שירד מבול, וגם כשהתחיל הגשם לרדת, עדיין לא נכנס לתיבה עד שדחקוהו המים פנימה?

והביאור הוא שנח ידע שנגזרה כליה על דורו, אך סבר בדעתו שכיון שהשם יתברך הוא ארך אפים ורב חסד, תתעורר ברגע האחרון מידת הרחמים, ולא תתקיים הגזירה הרעה. הוא לא האמין שמידת הדין תגבר, והקב"ה יוציא את גזר דינו לפועל ויביא את המבול לעולם.

לעומת נח, מצינו אצל מרדכי ואסתר, שנחתם בשמים גזר דין של "להשמיד

להרג ולאבד את כל היהודים", ומרדכי האמין שכך עומד להיות. הוא האמין שמידת הדין גברה, ולכן זעק זעקה גדולה ומרה. "שק ואפר יצע לרבים" – הוא אסף את כל התינוקות של בית רבן לתפילה ולצום. מתוך שהאמין שהחורבן עלול לבוא, התפלל וביטל את הגזירה.

אילו היה מרדכי טוען שהקב"ה רחום וחנון, ולא יתכן שיתן להשמיד את עמו ישראל, לא היה נשאר משונאיהם של ישראל שריד ופליט, כשם שהיה אצל נח.

כשנוכח נח כמו עיניו בגודל החורבן והכליה של המבול, זעק והתפלל מעומק ליבו, והקריב קרבנות לריח ניחוח. בזכות התפילה שלאחר המבול, נשבע השם יתברך שלא יביא עוד מבול לעולם. אילו התפלל נח קודם המבול, כפי שהתפלל לאחר המבול, היה מציל את העולם כולו. ועל כך נתבע "כי מי נח זאת לי".

(פניני רבי שמשון)

נצור לשונך

מוסר פה קדוש

חז"ל (ברכות לב ע"ב) אומרים: "אם ראה אדם שהתפלל ולא נענה – יחזור ויתפלל". ולכאורה יש להבין, מה יועיל מה שיחזור ויתפלל, הלא כבר התפלל – ולא נענה?

אומר על כך רבי עזרא ברזל זצ"ל: כאשר אדם עומד להתפלל, עליו להקפיד שפיו, ממנו יוצאת התפילה, יהיה פה קדוש. לא יתכן שאדם יעמוד ויתפלל עם פה שלא נשמר כראוי. אם אדם רואה שתפילתו לא עלתה והתקבלה לפני כסא הכבוד – כנראה שפיו לא היה נקי ומקודש כראוי. עליו, אפוא, להקפיד ביתר שאת וביתר עוז, לקדש את פיו ומתוך קדושה זו לחזור ולהתפלל. או אז, התפילה תעלה ותתקבל באהבה וברצון, בהיותה נובעת מתוך פה קדוש. (דורש טוב)

הלכה מידות רעות

אסור לומר על הזולת כי יש לו מידות רעות. הדבר אמור הן כאשר המספר מתייחס למקרה מסוים (למשל, אותו אדם התרגו או התנהג ביהירות) והן כאשר המספר קובע עליו דעה כללית (אדם זה הוא מהיר חמה או שחצן). האיסור לספר בגנות מידותיו הרעות של הזולת קיים אפילו אם הדברים נכונים וידועים לכל.

יתכן מאוד שהלקוי במידותיו אינו מודע לחומרת האיסור וסבור כי אין זה אלא דבר שאינו הגון בלבד. לכן, הרואה את חברו לקוי במידה רעה, עליו להוכיחו ולהסביר לו את חומרת הדבר וכך יקיים מצות עשה "הוכח תוכיח את עמיתך".

רפואה שלימה

פנחס בן מוזל
בתושח"י

רפואה שלימה

הרב שמריהו יוסף
חיים בן פעשא
מרים שליט"א
בתושח"י

רפואה שלימה

חווה לאה בת אסתר
בתושח"י

לתרומות,
הקדשות והנצחות
052-7697432

רפואה שלימה
לכל חולי עמו
ישראל

שביבי אור

לולא התורה, מה מותר האדם מן הבהמה!

לאדם הראשון ולצאצאיו, ולא נתחדשה אלא לנח, בפרשתנו: "כל רמש אשר הוא חי, לכם יהיה לאכלה". ופירשו חז"ל: לפי שהמבול השחית כל בשר, ולא נצלו כל בעלי החיים אלא בזכות נח ותיבתו, והוא שזן אותם וכלכל אותם שנה שלימה בתיבה, לפיכך הותר לו אף ליהנות מבשרם.

לסיכום: מי שכופר חלילה בתורה ובעיניו אין מותר האדם מן הבהמה, מניין לו גדרים וסייגים, לשיטתו "כל דאלים גבר"... ומי שמודה בציוויה, יודע שהזהירה מפני צער בעלי חיים, ומפני השחתה לשמה. אבל הציבה את האדם בפיסגה, הצבה שמונעת ממנו התעלות, שעל ידה "הוא מתעלה, וכל העולם מתעלה עמו". וגם בעלי החיים מהם הוא נהנה ואת בשרם הוא אוכל, מתעלים ע"י כך ובאים לתיקונם, כפי שהאריכו בזה בספרי הקבלה! (מעייני השבוע)

על אלו שתחתיו. וכי הציפור מתחשבת בתולעת, האם האריה מבקש רשות מהכבש, הנמר חס על הציבי? מדוע חייב האדם לחרוג משאר הברואים?

לא לתשובה זו ציפו. ועל פי היהדות, שאלו. אהה, היהדות תובעת מהאדם אחריות כלפי הבריא, הנתונה לחסדיו. ולציווי מפורש נצרך האדם, לרשות מיוחדת, כדי לשלוט בבעלי החיים: "ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרומשת על הארץ"! וגם רשות זו לא שרירותית היא, אלא גילויי שהאדם הוא מבחר היצירה, והכל נברא לשימוש.

לא זו בלבד, אלא שעדיין אין כאן אלא אדנות ורשות שעבוד, עדיין אין כאן היתר להרוג בעלי חיים ולאכול מבשרם! ממש כפי שמותר לאדון להעביד את עבדו, ואסור לו להרגו! הזכות על חייהם של בעלי החיים, והרשות לאכול את בשרם, לא נתנה

נשאלתי פעם, מה דעת היהדות – בבורות השוורת, ובצמאון לדעת, הופך כל שומר מצוות לדובר היהדות – לגבי ארגוני ה"ירוקים", שומרי הטבע והסביבה עד לקיצוניות. סיפרתי על "איסור בל תשחית את עצה", ועל "צער בעלי חיים, דאורייתא". אך לא, הובהר שהם הקצינו הרבה מעבר. הם מתנגדים לניסויים רפואיים בבעלי חיים, ולו כדי למצוא מזור למדווי בני האדם. מתנגדים לפשוט פרוות מבעלי חיים, ולו כדי לחמם או להדר מלבושי האדם. באיזו זכות, טוענים הם, משתרר האדם על בעלי החיים ומשעבדם לצרכיו, מתעמר בהם בכפייה! מה דעת היהדות על גישה זו?

תשובתי התמיהה: דוקא לשיטתם אינם צודקים. רק היהדות מבינה אותם! לשיטתם, אם האדם אינו אלא זן מזני בעלי החיים, מדוע לא ישתרר

חכמת נשים

מרת חיה מינרל פינקוס ע"ה אשת הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצ"ל

ושם אשה גדולה

הרבנית עשתה הכל בכדי להיטיב ולשמח את בעלה הרב זצ"ל בדברים יומיומיים ופשוטים. היא היתה ממתינה לשובו - גם אם היה זה בשעות המאוחרות של הלילה, כאשר לא פעם אירע שהלכה לישון בשעה מוקדמת מאחר ולא עמדו לה כוחותיה, אך התעוררה לקראת השעה בה צפוי היה שישוב - בכדי שתוכל לקדם את פניו בבואו. גם כאשר חוזר היה הרב מאחד ממסעותיו הרבים מספור מעבר לים, מאורע אשר כבר לא ריגש איש בשל תכיפותו המרובה, דאגה הרבנית שיהיה מי שימתין לו בשדה התעופה בבואו. היא היתה שולחת מישהו מהילדים עם מונית, וזאת בכדי שירגיש בעלה הרב זצ"ל כי המתינו לו וחיכו לבואו... הרב עצמו טען לא פעם כי אין צורך לטרוח כל כך, אולם היא לא ויתרה: "שאבא ירגיש כמה חיכינו לו" - היתה מסבירה לילדיה.

ואילו כאשר היה הרב בבית, עסוק בלימודו או בכתיבת ספריו הנכבדים היתה זו שוב הרבנית אשר עמדה על המשמר והקפידה לוודא כי איש לא יפריע לו. היא חנכה את הילדים, ממש הטביעה בעצמותיהם את הידיעה כי כאשר אבא לומד או כותב - לא מפריעים לו! בביתם הצנוע באופקים לא היה חדר אותו ניתן לסגור... פשוט לא היה חדר כזה בנמצא... אבל הילדים הפנימו את המסר וידעו תמיד כי 'כשאבא לומד - לא מפריעים!' (נפש חיה)

<p>לעילוי נשמת ר' דוד בן רחל ז"ל רחל בת תמו ז"ל ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>לעילוי נשמת ר' עמרם בן פרחא ז"ל מזל בת סוליקה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>לעילוי נשמת ר' חיים חטאתו בן ביה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה</p>	<p>לעילוי נשמת ר' יוסף ז"ל בן ורדה תחי דינה ז"ל בת ורדה תחי ת.נ.צ.ב.ה</p>
---	--	---	---